

GOTLANDS TINGSRÄTT
Gotlands tingsrätt
Rotel 2

DOM
2015-11-26
meddelad i
Visby

Mål nr: B 539-15

PARTER (Antal tilltalade: 1)

Tilltalad

ALEXANDER Mikael Smedberg, 20000325-5916
Högklint Tullebovägen 1
622 61 Visby

Offentlig försvarare:

Advokat Bengt Loquist
Advokat Bengt Loquist AB
Strelowgatan 11
621 45 Visby

Åklagare

Kammaråklagare Mats Wihlborg
Åklagarmyndigheten
Lokal åklagare i Visby
Box 1267
621 23 Visby

Målsägande

1. Sekretess M1, se Partsbilaga sekretess
Sekretess

Målsägandebiträde:

Advokat Eva Ernstson
Kannjutaregränd 4 A
621 57 Visby

2. Sekretess M2, se Partsbilaga sekretess
Sekretess

Målsägandebiträde:

Advokat Eva Ernstson
Kannjutaregränd 4 A
621 57 Visby

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

1. Grovt utnyttjande av barn för sexuell posering, 6 kap 8 § 1 st och 3 st brottsbalken
2015-06-07 -- 2015-06-08

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1143 621 22 Visby	Artillerigatan 2 A	0498-28 14 00 E-post: gotlands.tingsratt@dom.se	0498-27 97 59	måndag - fredag 08:30-11:30 13:00-15:00

2. Utnyttjande av barn för sexuell posering, 6 kap 8 § 1 st brottsbalken
2015-06-06
3. Försök till utnyttjande av barn för sexuell posering, 6 kap 8 § 1 st och 15 § 1 st samt 23 kap 1 § brottsbalken
2015-04-14 -- 2015-05-11 (7 tillfällen)
4. Sexuellt ofredande, 6 kap 10 § 2 st brottsbalken
2015-04-15 -- 2015-06-06
5. Barnpornografibrott, 16 kap 10 a § 1 st 5 p brottsbalken
2015-06-12

Påföljd m.m.

Ungdomstjänst 60 timmar

Lagrum som åberopas

29 kap 7 § 1 st brottsbalken

Skadestånd

1. Alexander Smedberg ska betala skadestånd till målsägande M1 med 15 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 8 juni 2015 till dess betalning sker.
2. Alexander Smedberg ska betala skadestånd till målsägande M2 med 5 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 6 juni 2015 till dess betalning sker.

Förverkande och beslag

I beslag tagna två surfplattor och en mobiltelefon förklaras förverkade. Beslagen ska bestå (Beslag nr 2015-5000-BG59309 p. 2-4).

Sekretess

1. Sekretessbestämmelsen i 35 kap. 12 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämplig på uppgifter som har lagts fram vid förhandling inom stängda dörrar och som kan röja målsägandenas identiteter. Detta innefattar identitetsuppgifter och andra uppgifter som kan leda till att identiteterna går att klarlägga. Samma sekretessbestämmelse ska fortsätta att vara tillämplig på samtliga identitetsuppgifter i domsbilaga 1 ("Partsbilaga sekretess").
2. Sekretessbestämmelsen i 18 kap. 15 § offentlighets- och sekretesslagen ska fortsätta att vara tillämplig såvitt avser de barnpornografiska bilder som förevisats vid förhandling inom stängda dörrar.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Bengt Loquist tillerkänns ersättning av allmänna medel med 56 321 kr. Av beloppet avser 42 966 kr arbete, 2 091 kr tidsspillan och 11 264 kr mervärdesskatt.
  2. Eva Ernstson tillerkänns ersättning av allmänna medel med, rätt räknat, 27 400 kr. Av beloppet avser 19 530 kr arbete, 2 390 kr tidsspillan och 5 480 kr mervärdesskatt. Av ersättningen belöper hälften på M1 och hälften på M2.
  3. Kostnaden för försvaret och målsägandebiträdet ska stanna på staten.
-

YRKANDEN M.M.

Åklagaren har yrkat att Alexander Smedberg ska dömas för brott enligt följande gärningsbeskrivningar.

Åtalspunkt 1, Försök till utnyttjande av barn för sexuell posering, Utnyttjande av barn för sexuell posering samt Grovt utnyttjande av barn för sexuell posering

Alexander Smedberg har inom region Gotland utnyttjat och försökt att utnyttja M1, som är 13 år gammal, genom att i chatkonversationer förmå henne och försöka förmå henne att utföra eller medverka i sexuell posering genom att filma sig själv och ta bilder på sig själv enligt följande.

- a) Den 5 maj 2015 har Alexander Smedberg försökt förmå M1 att posera sexuellt för honom genom att uppmana henne att skicka bilder på sitt underliv. Fara för brottets fullbordan har förelegat.
- b) Den 6 juni 2015 har Alexander Smedberg förmått M1 att posera sexuellt för honom genom att skicka bilder på sina bröst och på sitt underliv.
- c) Den 7-8 juni 2015 har Alexander Smedberg förmått M1 att posera sexuellt för honom genom att skicka filmer när hon onanerade genom att bland annat penetrera sig själv med sina fingrar vilket Alexander Smedberg uppmanat M1 att göra.

Brotten den 7-8 juni 2015 är att bedöma som grovt utnyttjande av barn för sexuell posering då Alexander Smedberg förmått M1 att penetrera sitt underliv med sina fingrar och att han förmått henne därtill genom att uttala hot mot henne. Gärningarna har med hänsyn till M1:s ålder typiskt sätt varit ägnade att skada hennes hälsa och utveckling.

Åtalspunkt 2, Försök till utnyttjande av barn för sexuell posering och Sexuellt ofredande

Alexander Smedberg har vid nedan angivna tillfällen inom region Gotland i chatkonversationer med M2, som då var endast 12 år gammal, försökt förmå henne att posera sexuellt genom att visa sin nakna kropp för honom. Fara för brottens fullbordan har förelegat.

- a) Alexander Smedberg har den 14 april 2015 försökt förmå M2 att posera sexuellt för honom genom att hon uppmanades att till honom skicka bild på sin rumpa.
- b) Alexander Smedberg har den 15 april 2015 försökt förmå M2 att posera sexuellt för honom genom att uppmana henne att till honom skicka en bild på sitt underliv.

- c) Alexander Smedberg har den 16 april 2015 försökt förmå M2 att posera sexuellt för honom genom att uppmana henne att till honom skicka bilder på sina bröst och sin rumpa.
- d) Alexander Smedberg har den 4 maj 2015 försökt förmå M2 att posera sexuellt för honom genom att uppmana henne att till honom skicka bilder på sin rumpa och sitt underliv.
- e) Alexander Smedberg har den 5 maj 2015 försökt förmå M2 att posera sexuellt för honom genom att uppmana henne att till honom skicka bilder på mage, bröst och underliv.
- f) Alexander Smedberg har den 11 maj 2015 försökt att förmå M2 att sexuellt posera för honom genom att han uppmana henne att till honom skicka bild på sitt underliv.

Alexander Smedberg har sexuellt ofredat M2 genom att skicka en bild på sitt nakna könsorgan den 24 april 2015 till henne och genom att i ett flertal chatkonversationer från och med den 15 april 2015 till och med den 6 juni 2015 uttala sig sexuellt till M2 vilket inneburit att hennes sexuella integritet kränkts.

Åtalspunkt 3, Barnpornografibrott

Alexander Smedberg har den 12 juni 2015 på Tullebovägen 1 i Vibble inom region Gotland innehaft 35 pornografiska bilder som skildrar barn. Med hänsyn till innehållet i bilderna kan brottet inte bedömas som ringa.

Åklagaren har, i anslutning till åtalspunkten 3, yrkat att i belag tagna två surfplattor (I-pads) och en mobiltelefon (I-phone) ska förklaras förverkade då de innehåller barnpornografiska bilder.

Målsäganden M1 har biträtt åtalet under åtalspunkten 1 och yrkat att Alexander Smedberg ska förpliktas betala skadestånd till henne för kränkning med 30 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 8 juni 2015 till dess betalning sker. Till stöd för sitt yrkande har hon anfört att Alexander Smedberg genom sitt brottsliga handlande utsatt henne för en särskilt allvarlig kränkning.

Målsäganden M2 har biträtt åtalet under åtalspunkten 2 och yrkat att Alexander Smedberg ska förpliktas betala skadestånd till henne för kränkning med 20 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 6 juni 2015 till dess betalning sker. Till

stöd för sitt yrkande har hon anfört att Alexander Smedberg genom sitt brottsliga handlande utsatt henne för en särskilt allvarlig kränkning.

Alexander Smedberg har bestritt ansvar för brott. Angående åtalspunkten 1 (påstådda brott mot M1) har han bestritt ansvar med hänvisning till den ringa skillnaden i ålder och utveckling mellan M1 och honom själv och omständigheterna i övrigt. Han har gjort gällande att fråga i vart fall inte är om grovt brott, utan brott av ”normalgraden”. Han har vidare invänt att handlandet inte har varit ägnat att skada M1:s hälsa och utveckling; i vart fall har detta inte varit hans uppsåt.

Angående åtalspunkten 2 (påstådda brott mot M2) har han bestritt ansvar med hänvisning till den ringa skillnaden i ålder och utveckling mellan M2 och honom själv och omständigheterna i övrigt. Han har gjort gällande att han skickat den aktuella bilden till M2 på uppmaning av M2 inom ramen för en ömsesidig chatkonversation och att han inte haft uppsåt till att kränka M1:s sexuella integritet. Angående åtalspunkten 3 (barnpornografibrott) har han vitsordat att han innehaft de aktuella bilderna, men invänt att han inte haft uppsåt till ”rekvisitet barn” rörande fler än 10 av bilderna. Han har vidare invänt att innehavet varit försvarligt och i vart fall att brottet är ringa. – Han har bestritt förverkandeyrkandena under åberopande att det vore oskäligt att förverka utrustningen som efter radering av bilder kan användas utan reell risk för spridning av raderat innehåll.– Han har, i enlighet med sin inställning i skuldfrågorna, bestritt skadeståndsskyldighet. Han har vidare gjort gällande att M1 och M2 inte värnat sin integritet varför ersättning för kränkning inte ska utgå. Han har inte vitsordat några belopp som i och för sig skäliga. Räntheyrkandena har inte ifrågasatts.

UTREDNING

Åklagaren har lagt fram utskrift av konversationer på applikationen KIK-messenger och bilder som skickats på denna applikation, beslagsprotokoll, granskningsprotokoll och undersökningsprotokoll. Videoinspelade polisförhör med

M1 och M2 har spelats upp. Alexander Smedberg har hörts. Såvitt avser åtalspunkten 3 har vittnesförhör hållits med kriminalinspektören Anna Larsdotter. I samband med vittnesförhöret har tingsrätten tittat på de påstått barnpornografiska bilderna.

DOMSKÄL

Skuldfrågorna

Allmänna utgångspunkter rörande åtalspunkterna 1 och 2

Åklagaren har yrkat ansvar å Alexander Smedberg för utnyttjande av barn för sexuell posering, försök därtill samt (såvitt gäller målsäganden M1) grovt utnyttjande av barn för sexuell posering. Han har i stämningsansökan hänvisat till 6 kap. 8 § första-tredje styckena brottsbalken. Åklagaren har vidare (såvitt gäller målsäganden M2) yrkat ansvar för sexuellt ofredande och därvid hänvisat till 6 kap. 10 § första stycket brottsbalken.

Enligt **6 kap. 8 § brottsbalken**, första stycket, gäller att den som främjar eller utnyttjar att ett barn under femton år utför eller medverkar i sexuell posering ska dömas för *utnyttjande av barn för sexuell posering* till böter eller fängelse i högst två år. Enligt andra stycket gäller detsamma den som begår en sådan gärning mot ett barn som fyllt femton år men inte arton år, om poseringen är ägnad att skada barnets hälsa eller utveckling. I tredje stycket stadgas att, om brottet är grovt, det ska dömas för *grovt utnyttjande av barn för sexuell posering* till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömning av om brottet är grovt ska särskilt beaktas om brottet avsett en verksamhet som bedrivits i större omfattning, medfört en betydande vinning eller inneburit ett hänsynslöst utnyttjande av barnet. Av 6 kap. 15 § följer att också försök till dessa brott är straffbelagda.

I lagkommentaren till 6 kap. 8 § brottsbalken - BrB- anges bl.a. följande (se Berggren m.fl., Brottsbalken, En kommentar, 1 juli 2015, Zeteo, kommentaren till 6 kap. 8 §).

Utnyttjande av barn för sexuell posering är enligt 6:8 första stycket BrB förövat av den som främjar eller utnyttjar att ett barn som inte fyllt femton år utför eller medverkar i sexuell posering.

Begreppet *sexuell posering* avser sådana handlingar som för en vuxen har en klar och otvetydig sexuell karaktär och som utförs inför minst en annan person eller en kamera för dokumentation på eller förmedling av bild. Det ska vara fråga om medverkan i eller utförande av en sexuell handling eller ohöljd exponering av sexuell innebörd.

Om en vuxen person fotograferar ett naket barn utan att fotografiarrangemanget har någon sexuell innebörd är detta inte någon sexuell posering. Däremot är posering för framställning av pornografiska bilder sådan sexuell posering som avses i 6:8 BrB. Sexuell posering kan förekomma såväl i en privat krets som på en s.k. sexklubb. Barnets uppfattning eller inställning har inte någon betydelse för frågan om brott föreligger. Barnet kan således inte samtycka till gärningen.

Straffbestämmelsen i första stycket innebär en utvidgning av det kriminaliserade området, jämfört med vad som gällde tidigare, genom att numera allt främjande och utnyttjande av att barnet utför eller medverkar i sexuell posering omfattas. Kriminaliseringen är således inte längre begränsad till att barnet förmåtts att delta. Sådana gärningar utgör även de ett främjande.

Åldersgränsen är femton år. Med att gärningsmannen *främjar* avses detsamma som i straffbestämmelsen för koppleri. I propositionen nämns som exempel att en person genom att ställa en lokal till förfogande möjliggör eller i vart fall underlättar för barnet att sexuellt posera. Att psykiskt påverka i en inte alltför obetydlig grad kan vara ett främjande, liksom att tvinga, förmå eller förleda en person till något utgör ett främjande. För straffansvar krävs dock inte att en posering kommit till stånd i det enskilda fallet.

Den som *utnyttjar* kan göra detta genom att få ekonomiska eller andra fördelar. Utnyttjandet kan således avse annat än ekonomisk vinning. Att låta ett barn sexuellt posera inför sig eller att utnyttja ett barn för framställning av en pornografisk bild är ett utnyttjande. Att anlita en ung människa i pornografiska sammanhang eller för framställning av pornografiskt material torde regelmässigt innehålla inslag av utnyttjande.

Enligt **6 kap. 10 § brottsbalken**, första stycket, gäller att den som, i annat fall än som avses förut i 6 kapitlet, sexuellt berör ett barn under femton år eller förmår barnet att företa eller medverka i någon handling med sexuell innebörd, ska dömas för *sexuellt ofredande* till böter eller fängelse i högst två år. Enligt andra stycket gäller detsamma den som blottar sig för någon annan på ett sätt som är ägnat att väcka obehag eller annars genom ord eller handling ofredar en person på ett sätt som är ägnat att kränka personens sexuella integritet.

I kommentaren till 6 kap. 10 § brottsbalken anges bl.a. följande (se Berggren m.fl., Brottsbalken, En kommentar, 1 juli 2015, Zeteo, kommentaren till 6 kap. 10 §).

Sexuellt berör ett barn under femton år

Enligt första stycket straffas den som sexuellt berör ett barn som inte fyllt femton år, förutsatt att gärningen inte är något annat brott av de föregående i 6 kap. Detta innebär att för gärning som innefattar s.k. sexuell handling kommer andra bestämmelser och inte 6:10 BrB att tillämpas. Se kommentaren vid 6:1 BrB under rubriken Första stycket, Samlag eller annan sexuell handling angående vad som är en sexuell handling. Utnyttjas barn för framställning av pornografiska bilder eller sexuell posering tillämpas inte 6:10 BrB utan i stället 6:8 BrB, utnyttjande av barn för sexuell posering.

Med sexuell beröring förstås alltså andra sexuella beröringar än sådana som innefattas i begreppet ”sexuell handling”. En beröring är sexuell om den har en sexuell inriktning i den meningen att det är fråga om att söka reta eller tillfredsställa gärningsmannens sexualdrift. Handlingen ska ha en klar och för en vuxen person otvetydig sexuell prägel. Straffansvar kommer inte i fråga om en vuxen person under lek med ett barn kommer att beröra barnets blottade könsorgan.

Barnets uppfattning eller inställning har inte någon betydelse för det straffrättsliga ansvaret. Ett eventuellt samtycke verkar inte ansvarsbefriande.

Förmå ett barn att företa eller medverka i en handling med sexuell innebörd

I första stycket stadgas vidare straff för den som förmår ett barn under femton år att företa eller medverka i en handling med sexuell innebörd. Av uttrycket förmå följer inte att barnet måste ha utsatts för vare sig tvång eller annan otillbörlig påverkan för att medverka, även om sådana förfaranden också omfattas. För straffansvar krävs dock någon form av agerande från gärningsmannens sida. Att förmå en person till något är att få denne att göra detta, dvs. att påverka den andre även om

gärningsmannens handlande inte behöver vara ensamt motiverande för barnet. Som framgår av lagtexten är det tillräckligt att barnet på något sätt medverkar i handlingen med sexuell innebörd. Avgörande är inte om barnet själv företar handlingen.

Eftersom bestämmelsen om sexuellt ofredande är subsidiär till bestämmelsen i 6:8 BrB om utnyttjande av barn för sexuell posering, omfattas inte sådant förfarande som innebär att barn utnyttjas för framställning av pornografiska bilder eller för sexuell posering utan samband med att det avbildas i pornografisk bild. Sexuellt ofredande konsumeras även av olaga tvång enligt 4:4 BrB.

Blottande eller ofredande

Enligt andra stycket straffas för sexuellt ofredande om en person blottar sig för en annan person på ett sätt som är ägnat att väcka obehag. Brottet förövas även av den som genom ord eller handlande ofredar en annan person på ett sätt som är ägnat att kränka den andres sexuella integritet. Bestämmelsen avser såväl handlingar mot barn som handlingar mot vuxna.

I detta stycke regleras i första hand exhibitiva åtgärder. En förutsättning för ansvar är att blottningen typiskt sett duger för, dvs. att den är ägnad, att ge upphov till obehag. Det krävs således inte att någon förargelse åstadkommits i det enskilda fallet. Inte heller krävs någon grad av offentlighet, utan det är tillräckligt att det exhibitionistiska beteendet vidtas i enrum inför en enda person. Ett typfall är att en person är naken under ett ytterplagg och öppnar upp rocken inför en förbipasserande person.

Den andra gruppen av fall som avses i andra stycket omfattar den som genom ord eller handlande ofredar en annan person på ett sätt som typiskt sett duger för att kränka den andres sexuella integritet. Någon sådan kränkning måste inte ha uppstått i det enskilda fallet. Offrets uppfattning av vad som är kränkande har inte någon avgörande betydelse. Känner en person sig kränkt av en handling som, med hänsyn till de föreliggande omständigheterna, inte anses ägnad att kränka hans eller hennes sexuella integritet är kravet i 6:10 andra stycket BrB inte uppfyllt.

För bedömningen kan det vara av betydelse mot vem handlandet företas och den kan påverkas av såväl tids- som miljöförhållandena. En och samma handling kan vara ägnad att kränka ett barns sexuella integritet men inte en vuxens. Inte varje angrepp med sexuell inriktning mot en enskild person hör med nödvändighet hit. Användandet av könsord och andra yttranden med sexuella påståenden faller utanför tillämpningsområdet om syftet är annat än rent sexuellt, utan i stället att uttala en svordom. Eftersom sexuellt ofredande är subsidiärt i förhållande till de föregående brotten i 6 kap., tillämpas inte heller det andra stycket på gärningar som innefattar vad som förstås med en sexuell handling. I propositionen nämns som exempel på en handling som omfattas av bestämmelsen om sexuellt ofredande men

inte av begreppet ”sexuell handling” det fallet att en person i sexuellt syfte kortvarigt berör en annan persons bröst eller könsorgan. Ett annat exempel som hänförs till tillämpningsområdet är tydliga sexuella kontakter per telefon eller e-post.

Subjektiv täckning

Ansvar för sexuellt ofredande förutsätter uppsåt beträffande de objektiva brottsrekvisiten. Gärningsmannen behöver inte ha haft uppsåt att kränka den andre personens sexuella integritet utan det är tillräckligt för ansvar att uppsåtet omfattar de omständigheter som innebär att gärningen var ägnad att kränka den andre på detta sätt.

Enligt **6 kap. 14 § första stycket brottsbalken** gäller att den som begått en gärning enligt 6 kap. 8 § första stycket eller 6 kap. 10 § första stycket inte ska dömas till ansvar om det är uppenbart att gärningen inte inneburit något övergrepp mot barnet med hänsyn till den ringa skillnaden i ålder och utveckling mellan den som begått gärningen och barnet samt omständigheterna i övrigt. – Denna ansvarsfrihetsregel gäller således inte när det är fråga om grovt utnyttjande av barn för sexuell posering och inte heller sådant sexuellt ofredande som avses i 6 kap. 10 § andra stycket.

I kommentaren till 6 kap. 14 § brottsbalken anges bl.a. följande (se Berggren m.fl., Brottsbalken, En kommentar, 1 juli 2015, Zeteo, kommentaren till 6 kap. 14 §).

Gärningen har inte inneburit något övergrepp

Avsikten är att bestämmelsen ska tillämpas mycket restriktivt. Den ger en möjlighet att undvika vad som kan te sig som orimliga konsekvenser av kriminaliseringen. Ett exempel är att en sextonåring och en fjortonåring som har en nära relation till varandra deltar i en ömsesidig och helt frivillig sexuell handling eller att fjortonåringen poserar sexuellt för sextonåringen.

För att ett övergrepp inte ska anses ha skett torde krävas att gärningsmannen och offret är ungefär jämnåriga, även om offret inte fyllt femton år och därmed uppnått sexuell självbestämmanderätt. Han eller hon måste ha deltagit helt frivilligt utan att någon form av tvång eller otillbörlig påverkan har förekommit. Hyser barnet motvilja mot handlingen kan bestämmelsen inte tillämpas. Gärningsmannen bör vara endast obetydligt äldre och ha kommit endast obetydligt längre i sin mognad.

Hänsyn tas till samtliga omständigheter men särskilt parternas relation till varandra och situationen som den sexuella handlingen företogs i.

Åtalspunkt 1, Försök till utnyttjande av barn för sexuell posering, Utnyttjande av barn för sexuell posering samt Grovt utnyttjande av barn för sexuell posering

M1 är född 2002 och var vid tidpunkten för de åtalade gärningarna 13 år gammal och gick i sjätte klass. Av Alexander Smedbergs egna uppgifter framgår att han var medveten om hennes ålder. Eftersom M1 alltså var under femton år är 6 kap. 8 § andra stycket brottsbalken över huvud taget inte tillämpligt. Frågan huruvida de påstådda gärningarna varit ägnade att skada M1:s hälsa eller utveckling är därmed inte relevant i målet.

Alexander Smedberg har bekräftat att han haft de kontakter med M1 som åklagaren påstått och som framgår av de utskrifter som lagts fram. Av utskrifterna framgår att Alexander Smedberg den 5 maj 2015 uppmanat M1 att skicka bilder på sitt underliv. Av förhören med M1 och med Alexander Smedberg framgår vidare att M1 till Alexander Smedberg den 6 juni 2015 skickat bilder och den 7-8 juni 2015 skickat filmer på sig själv på det sätt som åklagaren har påstått. Som ovan redogjorts för krävs inte mer än att gärningsmannen *låter barnet posera sexuellt inför sig* och *barnets inställning härtill saknar betydelse*. Alexander Smedberg har således begått de åtalade gärningarna mot M1. Fara för att brottet den 5 maj skulle fullbordas har tveklöst förelegat. Med hänsyn till att den handling som M1 förmåtts utföra på sig själv den 7-8 juni måste betraktas som en avancerad sexuell handling och till att Alexander Smedberg förmått henne därtill genom att hota med polisanmälan för ett (påhittat) brott, är den gärningen att bedöma som grovt utnyttjande av barn för sexuell posering.

Eftersom brottet den 7-8 juni 2015 således är att bedöma som grovt brott är ansvarsfrihetsregeln i 6 kap. 14 § inte tillämplig.

Fråga uppkommer nu om Alexander Smedberg kan frias från ansvar för gärningarna den 5 maj och den 6 juni 2015 med tillämpning av 6 kap. 14 § brottsbalken. Som ovan framgått är avsikten att denna ansvarsfrihetsregel ska tillämpas mycket restriktivt. Eftersom M1 var bara 13 år och således hade förhållandevis långt kvar till den ålder då den sexuella självbestämmanderätten inträder (15 år) är utrymmet för att tillämpa denna regel mycket begränsad. Med hänsyn härtill och till att Alexander Smedberg är mer än obetydligt äldre än M1 och till att de två alls inte hade någon ömsesidig, nära relation finner tingsrätten inte att det är uppenbart att gärningarna inte innebar något övergrepp mot M1. Alexander Smedberg ska därför dömas för brotten.

Åtalspunkt 2, Försök till utnyttjande av barn för sexuell posering och Sexuellt ofredande

M2 är född år 2002 och var vid tidpunkten för de åtalade gärningarna 12 år gammal och gick i sjätte klass. Av Alexander Smedbergs egna uppgifter framgår att han var medveten om hennes ålder.

Alexander Smedberg har bekräftat att han haft de kontakter med M2 som åklagaren påstått och som framgår av de utskrifter som lagts fram. Av utskrifterna framgår att Alexander Smedberg den 14, 15 och 16 april samt den 4, 5 och 11 maj uppmanat M2 att skicka bilder på sin mage och rumpa, sina bröst och sitt underliv. Han har därmed, som åklagaren angivit, försökt att förmå M2 att posera sexuellt för honom genom att visa (delar av) sin nakna kropp för honom. Fara för brottens fullbordan har förelegat. M2:s inställning till gärningarna saknar betydelse. Det är således fråga om försök till utnyttjande av barn för sexuell posering.

Alexander Smedberg har vidare vidgått att han skickat bild på sitt nakna könsorgan. Att så varit fallet stöds av återoppat utdrag ur KIK-messenger och av vad M2 och Alexander Smedberg berättat. Att Alexander Smedberg därutöver under tiden den

24 april – den 6 juni 2015 uttalat sig sexuellt till M2 framgår av utskriften av chatkonversationerna. Enligt rättsens mening utgör dessa handlingar sådant ofredande som avses i 6 kap. 10 § andra stycket brottsbalken. Det är uppenbart att dessa varit ägnade att kränka den blott tolvåriga M2:s sexuella integritet. M2:s eget deltagande i konversationen föranleder inte annan bedömning. Ansvarfrihetsregeln i 6 kap. 14 § är inte tillämplig. Alexander Smedberg ska således dömas för sexuellt ofredande.

Fråga uppkommer nu om Alexander Smedberg kan frias från ansvar för gärningarna som avser försök till utnyttjande av barn för sexuell posering. Eftersom M2 var bara tolv år medan Alexander Smedberg var 15 år och de bägge inte alls inte hade någon ömsesidig, nära relation finner tingsrätten inte att det är uppenbart att gärningarna inte innebar något övergrepp mot M2. Alexander Smedberg ska därför dömas för brotten.

Åtalspunkt 3, Barnpornografibrott

Alexander Smedberg har vidgått att han haft de aktuella bilderna i två surfplattor och en mobiltelefon. Av utredningen har framkommit att två bilder funnits i en Ipad Mini, sex bilder i en ”vanlig” Ipad och 27 bilder i mobiltelefonen. Tingsrätten har tagit del av bilderna och ansluter sig till polisinspektören Anna Larsdotters bedömning att samtliga dessa bilder skildrar personer vars pubertetsutveckling inte fullbordats, dvs. att de är barnpornografiska. Detta gäller även de sex bilder som visar överkroppen på en ”vit” eller ”kaukasisk” person med förhållandevis välutvecklade bröst. Med hänsyn till karaktären av bilderna kan det inte vara fråga om ringa brott.

Alexander Smedberg har innehaft bilder som tveklöst är barnpornografiska och han har visat sexuellt intresse för mycket unga flickor. På grund härav finner tingsrätten

att han måste ha insett risken att samtliga 35 bilder varit barnpornografiska och förhållit sig likgiltig inför detta. Erforderligt uppsåt har därmed förelegat.

Alexander Smedberg har bestritt ansvar för brott under åberopande av att innehavet varit försvarligt och härvid hänvisat till 16 kap. 10 b § tredje stycket brottsbalken. Av förarbetena till detta stadgande framgår att det är avsett att tillämpas när bilder innehas inom ramen för sådant som seriös nyhetsförmedling, forskning och opinionsbildning. Att, som försvaret gjort gällande, innehav av barnpornografi skulle anses försvarligt hos en ung, nyfiken 15-åring kan inte komma ifråga.

Alexander Smedberg ska således dömas också för barnpornografibrott. Av utredningen i målet har framkommit att det är tekniskt möjligt att återskapa raderade bilder, varför en radering inte är tillfyllest för att hindra åtkomst till bilderna (jämför härom vad Högsta domstolen uttalat i rättsfallet NJA 2014 s. 14). På grund härav ska de båda surfplattorna och mobiltelefonen förklaras förverkade enligt reglerna i 36 kap. brottsbalken. Att Ipad Mini ställts till Alexander Smedbergs förfogande genom skolans försorg och tillhör Region Gotland föranleder inte annan bedömning.

Skadeståndsfrågorna

M1

M1 har utsatts för två fullbordade brott, varav ett grovt. Tingsrätten finner att M2 därigenom utsatts för en allvarlig kränkning av sin integritet. M1:s deltagande i konversationerna kan inte ges den betydelsen att hon ska anses ha gett upp kravet på respekt för sin integritet. Skäligt belopp för kränkningen uppgår enligt rättens mening till 15 000 kr. Alexander Smedberg ska därför förpliktas betala 15 000 kr jämte ränta till M1.

M2

M2 har utsatts för sex fall av försök till utnyttjande av barn för sexuell posering och för sexuellt ofredande.

I Brottsoffermyndighetens och hovrättspraxis har skadestånd för kränkning inte dömts ut vid försök till utnyttjande av barn för sexuell posering. Tingsrätten finner inte anledning frångå den praxisen. Skadestånd för dessa gärningar ska därför inte utgå.

Tingsrätten finner att M2 genom det sexuella ofredandet utsatts för en allvarlig kränkning av sin integritet. M2s deltagande i konversationerna kan inte ges den betydelsen att hon ska anses ha gett upp kravet på respekt för sin sexuella integritet. Skäligt belopp för kränkningen uppgår enligt rättens mening till 5 000 kr. Alexander Smedberg ska därför förpliktas betala 5 000 kr jämte ränta till M2.

Påföljdsfrågan

Alexander Smedberg är 15 år gammal och förekommer inte i belastningsregistret. Han har samtyckt till att utföra ungdomstjänst. Ungdomstjänst är tveklöst den lämpligaste påföljden. Med hänsyn till straffvärdet av brotten, där det grova utnyttjandet av barn för sexuell posering är det klart mest straffvärda, finner tingsrätten att antalet timmar med ungdomstjänst ska bestämmas till 60.

Det kan inte anses att ovanligt lång tid förflutit sedan brotten begicks. Skäl att på denna grund lämna påföljdseftergift föreligger därmed inte.

Övrigt

Eftersom Alexander Smedberg nu döms för brott som har fängelse i straffskalan ska han betala lagstadgad avgift, 800 kr, till brottsofferfonden.

Advokaterna Loquist och Ernstson ska tillerkännas yrkade ersättningar att utgå av allmänna medel. På grund av Alexander Smedbergs ungdom ska kostnaden stanna på staten.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se domsbilaga 2 (DV 400)

Överklagande, ställt till Svea hovrätt, ges in till tingsrätten senast den 17 december 2015.

Kristina Wirdemark
rådman

I avgörandet har också nämndemännen Lars Håkansson och Stefan Wäss deltagit.
Enhälligt.

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE - DOM I BROTTMÅL

Den som vill överklaga tingsrättens dom, eller ett i domen intaget beslut, ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till tingsrätten.** Överklagandet prövas av den hovrätt som finns angiven i slutet av domen.

Överklagandet ska ha kommit in till tingsrätten **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till tingsrätten och det måste ha kommit in till tingsrätten **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. **Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.**

Samma regler som för part gäller för den som inte är part eller intervenient och som vill överklaga ett **i domen intaget beslut** som angår honom eller henne. I fråga om sådant beslut finns dock inte någon möjlighet till anslutningsöverklagande.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i hovrätten fordras i vissa fall att **prövningstillstånd** meddelas. Hovrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,

3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd krävs och sådant inte meddelas står tingsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det, i de fall prövningstillstånd krävs, klart och tydligt framgår av överklagandet till hovrätten varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

I vilka fall krävs prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en tingsrätts dom om den tilltalade

1. inte dömts till annan påföljd än böter, eller
2. frikänts från ansvar och brottet inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Enskilt anspråk (skadeståndstalan)

För att hovrätten ska pröva en skadeståndstalan krävs prövningstillstånd. Från denna regel gäller följande undantag:

Överklagas domen även i brottmålsdelen och avser överklagandet frågan om den tilltalade ska dömas till ansvar för en gärning krävs inte prövningstillstånd för ett till denna gärning kopplat enskilt anspråk i de fall

1. det enligt ovanstående regler inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen, eller
2. prövningstillstånd i brottmålsdelen meddelas av hovrätten.

Beslut i övriga frågor

Krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen krävs även prövningstillstånd vid beslut som endast får överklagas i samband med överklagande av domen.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av tingsrättens namn samt dag och nummer för domen,
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadresser, yrken, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klagande respektive motpart,
3. den ändring av tingsrättens dom som klaganden vill få till stånd,
4. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende tingsrättens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis, samt

6. om prövningstillstånd behövs, de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att målsäganden eller den tilltalade ska infinna sig personligen vid huvudförhandlingen i hovrätten. Är den tilltalade anhållen eller häktad, ska det anges.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Ytterligare upplysningar lämnas av tingsrätten. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.

Om ni tidigare informerats om att förenklad delgivning kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.